

Tiedonhallinta ja tiedonkulku ovat osa potilasturvallisuutta

Potilasturvallisuudelle asetetaan jo terveydenhuollon lainsäädännössä mm. terveydenhuoltolaissa vaatimuksia. Lakia täydentävän sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaan terveydenhuollon toimintayksikön on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Lisäksi Suomessa potilasturvallisuusstrategia ohjaa suomalaista sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhtenäiseen potilasturvallisuuskulttuuriin ja edistää sen toteutumista. Potilasturvallisuusstrategian yhtenä tavoitteena on, että potilasturvallisuus huomioidaan terveydenhuollon tutkimuksessa ja opetuksessa.

Kuopiossa pidettiin 26.9.2013 kolmas Sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon keskustelufoorumi. Keskustelufoorumin teemana oli tällä kertaa potilasturvallisuus. Keskustelufoorumilla käsiteltiin potilasturvallisuutta johtamisen, kokonaisarkkitehtuurin, tiedon ja osaamisen, lainsäädännön sekä kehittämisen ja tutkimuksen näkökulmista. Tilaisuuden järjestäjinä toimivat Itä-Suomen yliopisto, Kuopion Hyvinvointitutkimuskeskus KWRC, Kuopio Innovation Oy, OSKE Hyvinvoinnin klusteriohjelma, Suomen Telälääketieteen ja eHealth-seura ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojenkäsittelyyhdistys ry.

Keskustelufoorumilla nousi esille yhtenä merkittävänä potilasturvallisuuteen liittyvänä näkökulmana tiedonhallintaan ja tiedonkulkuun liittyvät vaaratapahtumat. Vaaratapahtumia syntyy esimerkiksi kun tiedot eivät ole käytettävissä niitä tarvittaessa potilaiden hoidossa. Syiksi mainitaan tietojärjestelmien yhteistoiminnallisuuden puute, viive potilastietojen kirjaamisessa, puutteelliset tai virheelliset tiedot. Tiedonkulkuun liittyviä vaaratapahtumia voidaan vähentää jatkuvalla kommunikoinnilla, erilaisten tarkastuslistojen luomisella ja yhteentoimivilla tietojärjestelmillä. Tutkimustietoa tarvitaan erityisesti tietojärjestelmien vaikutuksista potilasturvallisuuteen, kuinka potilastietojärjestelmistä saadaan luotettavaa ja ajantasaista tietoa johtajien päätöksenteon tueksi, jälkikäteen kerättyjen rekisteritietojen luotettavuudesta, keskeisistä kehittämiskoh-teista tai turvallisista hoitomuodoista.

Potilasturvallisuutta tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti esimerkiksi kokonaisarkkitehtuurin näkökulmasta. Toimijoiden välinen yhteistyö ja yhdessä kehittäminen yli organisaatio-, alue-, tieteenala- ja ammattirajojen on välttämätöntä. Uusien mobiilipalvelujen käyttö tuo haasteita potilasturvallisuudelle, vaikka niiden kekseliästä käytöstä voimme ottaa oppia Afrikasta tai Koreasta. Lisäksi on opittava ajattelemaan uudella tavalla, esimerkiksi matkapuhelimen ominaisuudet tekevät siitä lääkintälaitteen. Potilasturvallisuuden lisäämisessä koulutus ja osaamisen kehittäminen on avainasemassa. Uusien ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotoissa aktiivisten ammattilaisten tulee olla eturivissä. Potilaan osallistaminen on myös potilasturvallisuuden kehittämistä. Potilasturvallisuus ei ole vain haittojen ehkäisyä tai minimointia vaan elämänlaadun tietoista kehittämistä.

Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampuksella toimiva monitieteinen ja moniammatillinen Hoidon vaikuttavuuden ja potilasturvallisuuden tutkimuskeskittymä, RECEPS (Research Centre for Comparative Effectiveness and Patient Safety, <http://www.uef.fi/en/receps>) pyrkii kehittämään uusia tapoja tutkia, seurata ja parantaa hoidon vaikuttavuutta ja potilasturvallisuutta sosiaali- ja terveydenhuollon eri sektoreilla. Hoidon vaikuttavuuden ja potilasturvallisuuden tutkimuskeskittymä on Itä-Suomen yliopiston terveystieteiden tiedekunnan sekä yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunnan yhteistyöhanke, johon osallistuvat lisäksi keskeisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (KYS) ja Kuopion kaupunki. Kehittämishankkeessa tehdään yhteistyötä muun muassa paikallisten lääkealan, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sekä viranomaistahojen, kuten Fimean, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Tapahtuman esitykset ovat luettavissa

<http://www.uef.fi/fi/stj/odotettavissa-koko-maassa-seminaari>.

Kristiina Häyrinen
päätoimittaja